

JANIEL KAFFE IV
MALİR

Janiel Kaffe

MALÍŘ

VĚNOVÁNÍ:

„Věnováno Skleněnému Střípku za toleranci, kterou mi neustále projevuje...“

Janiel Kaffe

MALÍŘ

Valentýn do sebe s obtížemi nalil zbytek piva, které před ním stálo. Koordinace pohybů už dávno byla tatam. Při pití si pobryndal bradu a toho dne ráno čistou košili. Půllitr s řádným praštěním o stůl odložil, až se na něj škaredě podíval číšník a jeden z hostů sedící na baru.

Valentýn se odsunul od stolu. Židle hrkla a spadla opěradlem na zem. Bunda, která přes ni byla přehozená, utlumila náraz. Valentýn se opřel o okraj stolu, aby se podíval, co se stalo. Na nohách se bez opory držel těžce a přitom působil, že se každou chvíli může zbortit jako domeček z karet k zemi. Zavrával a veškerou váhu přenesl na okraj stolu, který nápor nezvládl. Stůl se převrhl a Valentýn spadl.

Číšník vyčkával za barem, neměl ani špetku snahy vydat se za hostem. Hosta sedícího na baru Valentýnovo chování vytáčelo. Číšník jej prozatím uklidňoval, tak setrval na místě.

Valentýn se posbíral ze země. Přešel k baru a podnapilým úsměvem počastoval hosta na baru. Objal ho kolem ramen a vyloudil ze sebe: „Ahoj kamaráde.“

Host na baru ze sebe Valentýnovu ruku rychle shodil. Zatáhl zuby i pěsti a už nechybělo mnoho, aby na Valentýna vystartoval.

„Co to bude?“ zeptal se číšník.

„Zaplatit,“ škytl Valentýn.

„Už máte zapláceno,“ oznámil číšník Valentýnovi.

„To je dobře,“ řekl Valentýn a přitom si v ruce počítal posledních pár drobných, které mu zbyly. Drobné schoval do kapsy, mávl rukou a odešel.

Číšník šel postavit vyvrácený stůl a zamést střepy z rozbitého pultu. Zkontroloval, kam se Valentýn odbelhal a jestli už odešel.

Valentýn však v hospodě ještě setrval. Příliš nevnímal svět okolo. Viděl rozmazaně, neboť měl řádně upito a jeho pohyby byly nekoordinované. I když cítil silné gravitační vlivy, usmíval se. Tiše si mumlal pod nosem, protože se mu zdálo, že si s někým povídá. Nedokázal rozeznat vlastní představy od reality.

Odešel do oddělené části hospody, kde byly výherní automaty. Posadil se k jednomu a chvíli na něj zíral. Dopadla na něj alkoholová deprese, ve které se uzavřel. Ze rtu mu ukápla slina, která dopadla na ruku a která jej z depresivního uzavření probírala. Podal si popelník z vedlejšího automatu a zapálil si cigaretu. Cigaretu si zapálil naopak a vůbec mu nevadilo, že kouří filtr. Trochu se zakašlal, ale příčinu nehledal.

Z kapsy vytáhl poslední drobné, kterými chtěl před chvílí zaplatit a naházal je do automatu. Automat vydal pár veselých melodií na uvítanou. Hned slíbil bezva zábavu.

Valentýn zmáčkl tlačítko „roztočit“ a čekal, co se bude dít. Na terminálu se roztočily symboly, až z nich bylo vidět pouze šmouhy. Válce se postupně jeden po druhém zastavily. Valentýn zaklel, když viděl, že nepadla žádná výhra. Bezmyšlenkovitě znovu zmáčkl „roztočit“ a stejně bezmyšlenkovitě čekal, až se válce zastaví. Tak pokračoval, dokud se kredit nedostal na nulu. Valentýn zuřivě praštil do automatu.

„Klid tam vzadu!“ zakřičel číšník od baru.

„Nebo co?!“ reagoval Valentýn, který vůbec nevnímal realitu okolo. Věděl jen, že přišel o poslední peníze, které měl u sebe.

Vstal od automatu a chtěl jít domů. Cestu mu zastoupil host do té doby sedící na baru a čekající na vhodnou příležitost k šarvátce.

„Nebo ti rozbiju hubu,“ řekl host.

„To bych chtěl vidět,“ pronesl Valentýn alkoholem postiženou řečí a chtěl se kolem hosta vymotat ven.

„Taky, že uvidíš,“ řekl ještě host, než Valentýna praštil do ramena tak silně, až spadl na zem.

„Co děláš?!“ ozval se Valentýn ze země.

„Chtěl jsi vidět, jak ti rozbiju hubu,“ pokračoval host a přešel nad Valentýna. Chtěl do něj kopnout, ale Valentýn se reflexivně kopu ubránil.

Host se zapřel o nejbližší automaty a v kopání pokračoval. Valentýn se kryl a se zbytky posledních sil se mu podařilo zvednout. Nekoordinovaně se rozběhl na hosta a povalil jej na zem. Při pádu zavadili o malý stolek na vysokých nohách. Stolek zavrával. Nevyvrátil se, ale spadl z něj silný skleněný popelník. Valentýn zalehl hosta. Nechtěl se prát, ale situace si to vyžadovala.

Host se snažil Valentýna ze sebe shodit. Valentýn si myslel pro alkoholem zkreslené vnímání, že se jej host snaží praštit. Ruce létaly vzduchem a hlasitě o sebe pleskaly. Valentýn zavrával a vybulil se na bok. Host chtěl využít situace a pro změnu zalehnout Valentýna on. Skoro by se mu to povedlo, kdyby se Valentýn nenatáhl pro popelník, který spadl ze stolku, a kdyby jej tím popelníkem nepraštil přes hlavu. Ozval se dutý náraz. Z hlavy hosta vystříkla krev a pak host upadl do mrákot.

To už neudržel nervy na uzdě číšník. Ve své hospodě chtěl mít klid a pořádek. Nestál tady o žádné problémy. Žádné rvačky, žádné úrazy a žádné policejní vyšetřování.

Číšník vytáhl ze stojanu za barem tágo a rozběhl se k Valentýnovi.

„Hajzle jeden ožralý! Nechlastej, když to neumíš!“ křičel číšník a Valentýn bral tágem vší silou přes hrudník a žebra.

Valentýn naříkal a sténal pod dopadajícími ranami. Přetočil se na všechny čtyři. V tom ho číšník přetáhl tágem i přes záda takovou silou, až o něj tágo přelomil.

Valentýna bolelo celé tělo, ale i přesto a přes značnou míru alkoholu v krvi, se dokázal vyloudit z hospody. Vydal se po točitých schodech, které vedly z patra, kde se hospoda nacházela. Přidržel se zábradlí, ale i tak dost silně vrávoral. Na některém z předposledních schodů uklouzl a skutálel se. Zůstal ležet pod schody, kde se převaloval a nadával.

Chlad noci Valentýna částečně probral. Posbíral se z chladné země a vydal se směrem domů. Nepochyboval, že se vydal správně. Vše okolo mu přišlo tak zvláště povědomé, ale kde se ve skutečnosti nacházel, neměl ani nejmenší tušení. Kolébal se noční ulicí a chodník mu byl malý. Občas zastavil, aby chytil rovnováhu a pak směle pokračoval. Tu a tam jej natáhlo, ale nezvracel. Žaludek byl na přemíru alkoholu zvyklý. Valentýn se upíjel takřka denně, aby spláchl umělecké neúspěchy.

„Pssst,“ zasyčel Valentýn, když mu upadly klíče od bytu na zem. Zohnul se a chytil balanc. Rukou se nemotorně opřel o dveře. Znovu zasyčel: „Pssst.“

Rozhodl se odemknout. Ruka se mu třásla, tak se nemohl trefit do zámku. Snažil se soustředit, ale vliv alkoholu byl silnější. Volnou rukou si chytil tu, kterou odemykal. Vše před očima se mu točilo. Po chvíli přeci jen odemkl a vklouzl do bytu.

V chodbě narazil do botníku a zaklel. Rozsvítil. Světlo jej nepříjemně oslepilo. Zpozoroval, že se rozsvítilo i ve vedlejším pokoji. Rychle se zouval a snažil se působit střízlivě, což bylo horší, než kdyby se choval přirozeně svému stavu.

Ve dveřích se objevila Lenka.

„Ahoj, zlato,“ vysoukal ze sebe Valentýn.

Lenka se na Valentýna podívala, ale neřekla nic. Do očí se jí natlačily slzy. Na patě se otočila a odešla zpátky do ložnice, kde se zamknula. Skočila na postel a začala plakat.

Valentýn prožil nejhorší noc v životě. Probral se sice až ráno, ale celou noc jej honily děsivé sny a noční můry. Byl nucen přenocovat na starém gauči, který pohodlí nenabízel ani v těch nejružovějších snech. Probral se a první co cítil, byla bolest celého těla. Opatrně se posbíral z gauče a odebral se do koupelny. V půlce cesty se zastavil. Zmocnila se ho mlhavá představa, že se na něj Lenka večer zlobila. Snažil si vybavit, co se stalo, ale to byl úkol nadlidský.

Protože si nedokázal vybavit, co se dělo, vydal se do ložnice. S každým krokem klel a s každým pohybem prožíval peklo. Dveře

do ložnice byly přivřené. Otevřel a zjistil, že pokoj kromě něj nikdo neobývá. Vrátil se ke gauči. Na malém stolku byl položený mobil. Posadil se. Chvilí přemýšlel, zdali Lence zavolat, ale nakonec to vzdal.

Lenka se zlobila, protože zase pil. Byl si toho vědom. Pil každý den a pil tak, dokud nebyl úplně otupělý okolnímu světu. Rozhodl se, že nechá celou situaci vychladnout do večera a radši zajde do ateliéru namalovat nějaký obraz.

Rychle vykonal ranní hygienu, i když už bylo skoro poledne. Do ateliéru se rozhodl jít pěšky. Chtěl nasát trochu městské atmosféry a kromě toho i trochu čerstvého vzduchu. Potřeboval se provětrat, aby se vzpamatoval z večerního tahu, kterého následky cítil ještě dnes.

Naházel na sebe hospodou čpící oblečení a vyrazil. Venku bylo chladné počasí. Vál studený vítr, který se občas nepříjemně opřel do tváře. Při každém takovém poryvu si přitáhl límec bundy nejtěsněji ke krku, jak jen to šlo. Počasí procházce sice příliš nepřálo, Valentýn byl však rád, protože ledový vítr ho navracel zpátky k životu.

Pomalů se probouzel a mlhavě si vybavoval, jak zase večer vyváděl. Uvědomil si, že se životem pěkně potlouká. Rozhodl se, že se zaměří, aby začal fungovat nějak normálně. Byl ve stresu a v pití nacházel úlevu. Věděl, že je to špatně a že tím ubližuje kromě sebe taky Lence.

Pár posledních výstav nestálo za nic, ani aby se zmínka o některé z nich objevila v novinách. Prodalo se jen pár nejlepších obrazů a to ještě pod cenou. Tržba stačila sotva na pokrytí nákladů spojených s výstavou. Valentýn měl k pití dobrý důvod. Zapíjel žal a tvůrčí neúspěch.

Došel do budovy, ve které si pronajímal prostory. Podíval se do schránky a vytáhl poštu. Byly to jen nějaké reklamní letáky a složenky na zaplacení nájmu. Jedna složenko byla čerstvá, zbylé tři byly upomínky. Chvilí se na ně díval prázdným pohledem, pak se odebral do patra.

Upomínky mu na náladě nijak nepřidaly. Pokaždé, když vytahoval poštu, čekal, že se tam objeví dopis od některého z mnoha mecenášů, které obesílal. Nejlepší díla zkoušel nabízet poštou dobře vytipovaným právníkům, podnikatelům a jiným způsobným osobám jeho zájmu. Zatím se však neozval žádný. Věděl, že jednoho dne se nějaký ozve a že to bude zlom v jeho kariéře. Přál si, aby to už bylo, protože se víceméně nechal vydržovat Lenkou. Peníze, které vydělal, propíjel, házel do automatů a nechával v kasinech.

Na věšák odložil bundu a svetr. Oblékl na sebe šedý, barvami umazaný plášť. Chvilí se jen tak procházel po ateliéru. Na chvilí zastavil u okna a díval se na město. Rušná ulice v něm vyvolávala nejružnější emoce. Zamýšlel se nad otázkami života. Utvrdil se, že život je zvláštní a přešel před právě rozmalovaný obraz.

Valentýn měl obrovský dar. Uměl zachytit a zapamatovat si okamžik. Stačilo, aby si vybavil nějakou situaci nebo scénérii a s přesností okamžiku vše přenesl na plátno.

Právě maloval horské soutěsky. Už přesně nevěděl, co to je za místo, ale přesně si vybavoval, jak to tam vypadalo, když tam byl. Tehdy byl ještě malý chlapec, když jej otec vzal do přírody. Zavřel oči a jako by se vrátil těch několik let zpátky. Nadechl se a cítil vůni přírody. Za zavřenýma očima viděl vše, co právě maloval.

Usedl na židličku a do ruky vzal paletu na barvy. Na paletu vymačkal čerstvou dávku barev a z jednoho z mnoha kelímku u

noh vytáhl štětec. Zcela se oddal pocitu, který se ho zmocňoval kdykoliv, když tvořil. Malování nebylo pro Valentýna jen zdroj obživy, ale i velký relax. Štětcem smíchal barvy, až dostal požadovaný odstín a tah po tahu zaplňoval plátno.

Zatím co maloval, vůbec neregistroval, jak ubíhá čas. Dole na ulici také ubíhal čas, lidé si kráčeli a snili své sny. Auta jezdila sem a tam, aby naplnila město výfukovými plyny. Slunce za oknem se přeneslo z jedné strany na druhou a nakonec zapadlo za nejvyšší budovy horizontu.

Valentýn se protáhl. Bolely jej ruce, záda a za krkem. Rozhlédl se kolem sebe a jako by se najednou probral do reality. V ateliéru již bylo šero. Vstal ze stoličky a ve stoje se znova protáhl. Přešel k oknu a podíval se na lampami osvětlenou ulici. Chvilí se díval na kráčející lidi a projíždějící auta.

Valentýn se rozhodl, že půjde domů. Obraz měl skoro domalovaný. Stýskalo se mu po Lence, hodně i proto, že ji zase rozzlobil. Opláchl si ruce ve špinavém umyvadle a převlíkl se, plášť vyměnil za svetr a bundu.

Vyšel do tmou zahalené ulice. Neušel ani metr a musel si přitáhnout bundu nejtěsněji ke krku, jak jen dokázal. Bylo již chladno. Rozhlížel se okolo. Sledoval lampy a osvětlené vitríny, jako by se večerní ulicí procházel prvně.

Cítil se divně. Přemýšlel, jak se Lence omluví. V duchu si připravoval řeč, jakou povede omluvu. Sice se nemohl pořádně rozhodnout, jak bude mluvit, ale i tak si vše maloval růžově. Teď, jak si řeč připravoval, se mu zdálo, že omluvit se bude hračka. Věděl však, že až proti sobě bude mít Lenku, horko těžko ze sebe vyloudí rozumného slova.

Prošel kolem osvětleného baru na rohu ulice. Na chvíli pomyslel, že by si tam skočil na jedno čepované, aby spláchl celodenní práci v ateliéru. Možná, že by si dal i jednoho či více panáčků na kuráž. Žádné pití, jen si dodat trochu kuráže, aby se mu omlouvalo lépe a lehčeji. Než se z myšlenky rozhoupal k činu, už stál na druhé straně ulice a pokračoval dále k domovu.

Chlad Valentýnovi nepříjemně zalézal pod oblečení všudy, kudy měl možnost. Valentýn se těšil, až bude doma. Z domu do ateliéru to neměl daleko. Dvacet minut lehkou chůzi, a když spěchal, dala se cesta stihnout i za polovinu.

„Ahoj,“ řekl Valentýnovi kolemjdoucí, který jej chytil za paži a zastavil.

Valentýn se hned neorientoval, ale reflexivně na pozdrav odpověděl: „Ahoj.“ Po chvíli se vzpamatoval a poznal Petra, spolužáka z gymnázia.

„To je náhoda. Jak dlouho jsme se neviděli?“ pokračoval Petr.

Valentýn pokrčil rameny a řekl: „No, už to nějaký pátek bude.“

„To teda jo. Jak se máš?“

„Jo, jde to. A ty?“

„Oženil jsem se. Rozvedl,“ odpověděl Petr a usmál se. „Ale práci mám a zdravý jsem taky.“

„Tak to je dobře,“ odpověděl Valentýn a chtěl se už vydat domů. Bylo mu chladno a chtěl se omluvit Lence. Za jiných okolností by si snad i rád popovídal se starým známým, ale za celý den byl pořádně utahaný a hladový.

„Jo, to je. Co ty? Pořád maluješ?“ zeptal se Petr, ale než stačil Valentýn odpovědět, Petr pokračoval: „Nebo víš co. Tady na rohu je jedna malá hospůdka, pojď na jedno. U pivka se lépe povídá,“ dořekl Petr a dal se hned do kroku.

Valentýn, jak před chvílí nestačil odpovědět, teď nestačil nic namítat. Zamířit do hospůdky, jako by mu dnes bylo určeno osudem. Když odolal prvotní myšlence skočit na jedno, osud mu do cesty poslal starého známého. Valentýn se sice chtěl omluvit Lence, ale myšlenka na čepované pivo byla krásná a lákavá.

„Tak co, maluješ teda ještě?“ zeptal se Petr, když se spolu s Valentýnem posadili ke stolu.

„Jo... Jo, pořád maluju.“

„To se teda máš.“

„Proč myslíš?“

Ke stolu přišla servírka. Oba pány pozdravila, Valentýna o mnoho důvěrněji, než jeho kamaráda. „Pivo?“ zeptala se.

Oba pánové jako na povel přikývli a servírka zase odběhla pryč.

„Kde jsme skončili?“ zeptal se Petr.

„Proč si myslíš, že se mám?“

„Protože děláš, co tě baví.“

„Aha. No to sice dělám, ale stojí to za prd.“

„Jak to?“

„Výstavy nestojí ani za zmínku v novinách. Stěží tam přijde pár lidí a to jenom proto, aby si koupili obraz pod cenou.“

„Jak pod cenou?“

„Moc se neprodávají, tak jsem nucen zlevňovat. Snad, jako by to tušili a přišli záměrně smlouvat.“

„No jo, takoví jsou lidé. Kde můžou, pokusí se ušetřit. Ale pořád děláš, co tě baví a můžeš se tím živit.“